

NYT

2009 #2

Ankestyrelsen

Ankestyrelsen

Titel	Nyt fra Ankestyrelsen Udkommer 4-5 gange om året Redigeret af Karin Rasch (ansvarshavende) og Maria Teresa Raaschou-Jensen
Udgiver	Ankestyrelsen, juni 2009
ISSN nr	0907-9300
Oplag	2.000 eksemplarer. Eftertryk er tilladt med kildeangivelse.
Designkoncept	Kontrapunkt as
Layout og tryk	Schultz Grafisk
Bestilling	Ankestyrelsen Amaliegade 25, 1256 København K Telefon 33 41 12 00, Telefax 33 41 14 00
Hjemmeside	www.ast.dk
E-mail	ast@ast.dk

Eftertryk er tilladt med kildeangivelse

Indhold

Side

- 4 Ankestyrelsen i balance
- 7 Et nyt nævn tager form
- 10 Beslutningsgrundlag på ankemøder
- 12 Interne vejledninger om forvaltningsret
- 14 Tag signalerne alvorligt
- 17 Ny praksis om ophævet forældelsesregel
- 21 Genoptagelse af arbejdsskadesager
- 28 Dialogmøde om praksisundersøgelse – fleksjob og ledighedsydelse
- 31 Nye afgørelser om 300-timers reglen
- 34 Boligstøtte og opgørelse af formue – Principafgørelse 68-09
- 35 3-hjulede el-scootere
- 40 Nødvendige merudgifter? – Udgifter til diæt kost til voksne og børn – 4 nye principafgørelser
- 44 Tendenser i afgørelser efter serviceloven

Ankestyrelsen i balance

Direktionssekretær Marie-Louise Linneballe Hansen, Ankestyrelsen

I maj måned offentliggjorde Ankestyrelsen sin årsberetning for 2008 med overskriften *Balance*.

Når en stor instans som Ankestyrelsen afgiver sin årsberetning, tjener det flere formål. For det første gøres i beretningen status for det foregående år og viser dermed interessenter og opdragsgivere, hvordan Ankestyrelsen har brugt sine ressourcer. Samtidig er årsberetningen en anledning til at give en bredere kreds et mere præcist billede af, hvad Ankestyrelsens funktion i samfundet egentlig er. Endelig viser en årsberetning en tendens, og er derfor en god anledning til at se fremad på den kommende tid for Ankestyrelsen.

Primære aktiviteter

Som det fremgik af beretningen, var året 2008 et travlt år i Ankestyrelsen. Helt præcist blev 19.335 sager afgjort i løbet af året.

Tablet 1 Afsluttede sager i 2008

	2007	2008
Arbejdsskadesager	13.848	14.560
Øvrige sager	4.103	4.775
I alt	17.951	19.335

I 2008 fyldte Ankestyrelsens praksiskoordinerende og vejledende funktion desuden meget. Alene i 2008 offentliggjorde Ankestyrelsen 170 principafgørelser, som offentliggøres i den såkaldte p-database på Ankestyrelsens hjemmeside. Desuden blev gennemført fem praksisundersøgelser på velfærdsområdet, offentliggjort seks statistikker, og udarbejdet fem velfærdsundersøgelser og én velfærdsanalyse.

At Ankestyrelsens arbejdsområde har bred interesse i befolkningen understreges af den omtale Ankestyrelsen i stigende grad får i medierne. Det fornemmes klart på antallet af pressehenvendelser, som er steget meget, både når det gælder personsager og i forbindelse med undersøgelser og statistikker. Fornemmelsen underbygges af, at Ankestyrelsen i 2008 blev nævnt 582 gange i dagbladene og i alt 1.444 gange i de skrevne medier inklusive webmedier. Omtalen er vokset med en tredjedel i forhold til 2007.

Tema

Borgernes retssikkerhed er omdrejningspunktet i vores arbejde. De færreste kender imidlertid de processer, der sikrer, at Ankestyrelsen lever op til sin særlige funktion i samfundet om at værne om borgernes retssikkerhed ved at træffe afbalancerede og rigtige afgørelser, som tager hensyn til den almindelige opfattelse i befolkningen.

Årsberetningen for 2008 var derfor en god anledning til give en bredere kreds et konkret billede af, hvordan det sikres i praksis, og det er netop baggrunden for både årsberetningens overskrift *balance* og som noget nyt det særlige tema om *ankemøder*.

Tre kapitler i årsberetningen er derfor viet til Ankestyrelsens forskellige møder, nemlig et beskæftigelsesudvalgs-møde, et arbejdsskade-ankemøde og et børne-ankemøde.

Ved at invitere læserne inden for til tre forskellige møder er håbet, at Ankestyrelsen kan give et retvisende billede af, hvordan møderne foregår, og måske endda afmystificere, hvordan og på hvilket grundlag afgørelser træffes.

Organisation i udvikling

Ankestyrelsen er i stadig udvikling og arbejder løbende med at tilpasse sin organisation til opgaver og ressourcer samt til brugeres og opdragsgiveres forventninger. Den stigende sagsmængde nødvendiggør et fortsat fokus på optimering af arbejdsprocesserne i styrelsen. Derfor gennemførte Ankestyrelsen flere LEAN projekter i 2008 bl.a. omkring sagsgangene ved forberedelse og afvikling af ankemøder. Arbejdet med at optimere sagsgangene vil fortsætte i de kommende år.

Ankestyrelsen arbejdede i 2008 målrettet på at etablere det nye ligebehandlingsnævn, som Ankestyrelsen fik til opgave at være sekretariat for. I løbet af 2008 forberedte styrelsen derfor, at det nye nævn kunne træde i funktion fra begyndelsen af 2009, bl.a. gennem en omfattende koordination i forbindelse med overdragelsen af sager fra de afgivende instanser. Lovforslaget om det enstrengede beskæftigelses- og klagesystem, som blev vedtaget i maj 2009, har ligeledes givet Ankestyrelsen anledning til yderligere tilpasninger af organisationen (læs mere i artiklen "Et nyt nævn tager form").

Som et væsentligt element i Ankestyrelsens fremadrettede arbejde, har Ankestyrelsen i foråret 2009 taget initiativ til etablering af et kontaktforum for de beskikkede medlemmer. Målet er at holde en tættere og mere kontinuerlig kontakt med de beskikkede medlemmer. Ankestyrelsen ser frem til det gode samarbejde med de beskikkede, hvilket skal ses i sammenhæng med Ankestyrelsens vision om at skabe tillid ved at være en åben myndighed.

Ankestyrelsens årsberetning for 2008 har på den måde ikke alene sat punktum for 2008, men giver en indikation af nogle af de spændende udfordringer, Ankestyrelsen står overfor i den kommende tid. Samtidig har Ankestyrelsen søgt at give et klarere billede af, hvordan Ankestyrelsen arbejder på at være en åben myndighed.

Et nyt nævn tager form

Direktionssekretær Marie-Louise Linneballe Hansen, Ankestyrelsen

Den 29. maj 2009 vedtog Folketinget L 184 om det enstrengede beskæftigelses- og klagesystem.

Loven er en del af den samlede gennemførelse af aftalen om et enstrengt kommunalt beskæftigelsessystem, som er indgået mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance i forbindelse med finanslovsaftalen for 2009.

Som led i denne aftale besluttede partierne at samle klagesagsbehandlingen på beskæftigelsesområdet i én klageinstans i Ankestyrelsen ved at sammenlægge Arbejdsmarkedets Ankenævn med Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg.

I praksis betyder dette, at de sager som tidligere blev behandlet i de to nævn, pr. 1. august 2009 vil blive behandlet og afgjort i en og samme instans: Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg.

Sammenlægningen sker for at understøtte og sikre en stadig større sammenhæng og ensartet praksis i beskæftigelsessystemet i forhold til ydelser og indsats for såvel forsikrede som ikke-forsikrede personer på arbejdsmarkedet.

Primære sagsområder i det nye Beskæftigelsesudvalg

- Arbejdsløshedsforsikring
- Arbejdsgivers pligt til at underrette lønmodtageren om vilkår for ansættelsesforhold
- Befordringsgodtgørelse
- Befordringstilskud, og tilskud til kost og logi
- Dagpengegodtgørelse for 1., 2. og 3. ledighedsdag
- Dagpenge som følge af sygdom eller barsel
- Efterløn
- Ferieloven
- Fleksjob
- Førtidspension
- Kontanthjælp
- Orlov til børnepasning
- Revalidering
- Tilbud efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats
- VEU-godtgørelse

Uændret ret for borgerne

Borgerens ret til at få en klage behandlet bliver ikke ændret som følge af sammenlægningen, idet det nye Beskæftigelsesudvalg får samme kompetence, som det eksisterende Beskæftigelsesudvalg og Arbejdsmarkedets Ankenævn har i dag.

Sammenlægningen får således ikke betydning for borgerens retssikkerhed.

Sammensætningen af det nye Beskæftigelsesudvalg

I dag deltager der beskikkede medlemmer ved behandlingen og afgørelsen af sager i både Arbejdsmarkedets Ankenævn og Beskæftigelsesudvalget.

Sammensætningen af det nye Beskæftigelsesudvalg vil som udgangspunkt være den samme som i de tidligere instanser. Det betyder, at sammensætningen ved behandlingen af de klagesager, der i dag behandles af Arbejdsmarkedets Ankenævn, vil være en anden end ved udvalgets behandling af sagsområder fra det tidligere Beskæftigelsesudvalg.

Dog vil KL som noget nyt blive repræsenteret ved behandlingen af de sager, der hidtil blev behandlet i Arbejdsmarkedets Ankenævn. Dette skyldes, at kommunerne som følge af etableringen af et enstrengt kommunalt beskæftigelsessystem, samt den kommende kommunale finansiering af arbejdsløshedsdagpenge til forsikrede ledige fremover vil have en interesse i de afgørelser, udvalget vil træffe.

Derudover vil Justitsministeriet ikke længere være repræsenteret ved behandling af sager i det nye Beskæftigelsesudvalg. Dette skal ses i sammenhæng med, at der i det nye udvalg altid vil være to ankechefer med til at behandle en sag. Hermed vurderes der at være fornøden juridisk ekspertise repræsenteret ved behandlingen af klagesagerne.

Verserende sager på sammenlægningstidspunktet

De borgere, der måtte have en verserende sag, som ikke er blevet afgjort inden sammenlægningen den 1. august, vil få deres sag behandlet og afgjort i det nye Beskæftigelsesudvalg.

Organisering i Ankestyrelsen

Sagerne fra Arbejdsmarkedets Ankenævn og Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har hidtil været behandlet i to forskellige regi i Ankestyrelsen.

For at sikre en udmøntning af lovforslagets formål om sammenhæng og ensartet praksis for forsikrede og ikke-forsikrede personer på arbejdsmarkedet vil den forestående sammenlægning følgelig nødvendiggøre en række tilpasninger af Ankestyrelsens organisation.

Frem til sammenlægningen den 1. august 2009 vil Ankestyrelsen arbejde målrettet på at organisere og indrette en fremtidig struktur, der sikrer fortsat høj faglighed, kvalitet og fokus på god borgerbetjening.

Fokus vil være på at etablere og sikre effektive sagsgange, så vi også fremover er klar til at imødegå de udfordringer, vi står overfor og kan løfte de opgaver, udvalget har som øverste klageinstans på det beskæftigelsesretlige område.

Ankestyrelsen ser frem til at byde det nye udvalg og dets medlemmer velkommen.

Beslutningsgrundlag på ankemøder

Chefkonsulent Tove B. Andersen, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen har iværksat ændringer som skal sikre, at det lægelige grundlag er fuldt oplyst forud for ankemøder.

Ankestyrelsens afgørelser træffes i ankemøder, hvor der deltager 2 beskikkede medlemmer. På ankemøderne kan tillige deltage lægekonsulenter.

Ankestyrelsen iværksatte i foråret 2008 et arbejde inspireret af LEAN principper og har herefter haft en projektgruppe til at gennemgå arbejdsgangene i forbindelse med ankemøderne.

Projektgruppen har haft til opgave at undersøge om forberedelse og afvikling af ankemøder er hensigtsmæssigt tilrettelagt for såvel interne som eksterne aktører, herunder brugen af lægekonsulenter på møder. Forslag til ændringer skulle tage hensyn til retssikkerhed og understøtte opfyldelse af Ankestyrelsens kvalitetsmål og mål for sagsbehandlingstid.

På baggrund af projektgruppens arbejde, som blandt andet har omfattet interviews med nogle beskikkede, er der besluttet følgende ændringer:

Medvirken af lægekonsulent knyttes til sagens forberedelse

Det betyder, at der i almindelighed ikke vil være en lægekonsulent til stede på ankemøder. Udgangspunktet er, at der skal foreligge en klar og utvetydig lægelig udtalelse, således at beskikkede medlemmer og mødelederen på ankemødet ikke er i tvivl om den lægelige del af sagen. For at tilvejebringe et fuldt afklaret lægeligt grundlag etableres møder mellem lægekonsulenter og sagsbehandlere – såkaldt lægekonsultation – hvor sagsbehandlere under sagens forberedelse kan få uddybet skriftlige udtalelser i sagen. Såfremt der på ankemøde alligevel opstår uafklarede lægelige spørgsmål af betydning for sagens resultat, kan sagen udsættes til forelæggelse på konsultation. Vi har haft fokus på optimal udnyttelse af lægekonsulentressourcer, og vi har ønsket at den lægelige del af beslutningsgrundlaget var fuldt afklaret inden ankemødet.

Medvirken af lægekonsulent på særlige møder

I særlige situationer afholdes **temaankemøder**, hvor der kan være lægelig medvirken. Det kan være sager inden for et bestemt lægespeciale, hvor der er særlig behov for formidling, eller når der er behov for lægelig medvirken ved udsatte sager.

Der kan også deltage lægekonsulent, når der behandles principielle sager.

Ændringerne er trådt i kraft den 1. april 2009.

Ankestyrelsen vil opmærksomt følge ordningen og vil i den forbindelse inddrage erfaringer fra de beskikkede medlemmer.

Interne vejledninger om forvaltningsret

Chefkonsulent Viveca Bach Andersen, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen har fokus på et højt fagligt niveau også på det forvaltningsretlige område. Dette er væsentligt både for at kunne træffe de korrekte afgørelser og for at give borgerne en god service.

Vi har etableret et forvaltningsretligt netværk, der består af sagsbehandlere, der repræsenterer alle Ankestyrelsens 9 sagsbehandlende kontorer. Vi har også intern undervisning og inviterer eksterne oplægsholdere fx fra Folketingets Ombudsmand og Datatilsynet for at dygtiggøre os.

Som led i arbejdet i forvaltningsretsnetværket har vi udarbejdet "Forvaltningsretsinfoer", som er interne retningslinier for en række forvaltningsretlige emner.

Vi har valgt at offentliggøre de Forvaltningsretsinfoer, som vi vurderer, kan være af interesse for andre end Ankestyrelsens medarbejdere. Vi er opmærksomme på, at vi benytter et fagligt, juridisk sprog i infoerne. Derfor vil infoerne nok have størst interesse for underinstanser og eksterne samarbejdspartnere. På den anden side synes vi, at det er væsentligt, at vi åbent lægger vores retningslinier frem for alle.

Når vi behandler en sag, tager vi udgangspunkt i Forvaltningsretsinfoerne, men vi er samtidig opmærksomme på, at der er tale om sammenskrivne retningslinier og ikke lovregler. Der kan for eksempel opstå situationer, som ikke er forudset og derfor ikke er omfattet af infoen. I en konkret sag kan det derfor være nødvendigt, ud fra almindelig lovforklaring og forvaltningsretlige grundprincipper, at vi fraviger en hovedregel, som er beskrevet i en Forvaltningsretsinfo.

Forvaltningsretsinfoerne er offentliggjorte på Ankestyrelsens hjemmeside www.ast.dk under Afgørelser/Forvaltningsretlige regler.

De 8 vejledninger som p.t. er lagt ud er:

- Vejledning om fuldmagt
- Vejledning om oplysningspligt over for bipersoner efter persondataloven
- Vejledning om partshøring
- Vejledning om notatpligt

- Vejledning om hjemvisning
- Vejledning om klageinstansers pligt til at påtale sagsbehandlingsfejl i underinstansernes afgørelser
- Vejledning om fejlagtigt modtagne dokumenter og oversendelse af interne dokumenter mellem underinstanser og Ankestyrelsen
- Vejledning om genvurdering i arbejdsskadesager

Tag

signalerne alvorligt

Chefkonsulent Merete Forum Petersen, Ankestyrelsen

Underretninger er udtryk for omsorg

Som fagperson har du et særligt ansvar for at handle, når du er bekymret for et barn

Ankestyrelsen igangsatte den 3. april 2009 en kampagne om muligheden for at underrette om børn, der mistrives, til kommunen og Ankestyrelsen. Kampagnen kører indtil medio oktober 2009 og er bevilget via Folketinget over satspuljen.

Folketinget har ønsket at sætte fokus på børne- og ungeområdet bl.a. i forhold til underretning af udsatte børn og unge under 18 år. Denne kampagne skal understøtte regeringens strategi om en tidligere indsats for disse børn og unge.

En række konkrete sager har vist, at der ikke underrettes i det omfang, der burde, til kommunerne.

Kampagnens mål er at sætte fokus generelt på underretningspligten og dermed øge målgruppens viden om ansvaret for underretninger – og muligheden for at underrette til kommunen og Ankestyrelsen, såfremt en kommune ikke foretager det fornødne. Målet er således at få målgruppen til at underrette i øget omfang – og tidligere.

Forinden kampagnen blev igangsat har der været gennemført en foranalyse for at få et indtryk af eksisterende viden, holdninger, handlinger og kommunikation vedrørende underretninger og den forestående kampagne. Foranalysen bestod af interviews med fokusgrupper bestående af lærere, pædagoger, sundhedsplejersker, politifolk og læger samt kvalitative interviews med repræsentanter for sagsbehandlere og kommunale beslutningstagere og desuden interviews med nøglepersoner fra organisationer og indvandreksperter.

For at synliggøre effekten af kampagnen gennemføres der en kendskabsanalyse, hvor det undersøges, hvilket kendskab forskellige faggrupper havde til underretning til kommunen og Ankestyrelsen før kampagnen og efter kampagnens gennemførelse.

Kampagnen er tilrettelagt så den fokuserer på den skærpede underretningspligt blandt fagfolk som lærere, pædagoger, sundhedsplejersker, praktiserende læger, jordmødre, psykologer og socialrådgivere.

I dialog med KL har Ankestyrelsen i tilrettelæggelsen af kampagne lagt vægt på, at barnet skal sættes i centrum. Det gælder om at samarbejde bedst muligt om børnene. Så vidt muligt skal der i dialog med forældrene gribes ind så tidligt som muligt for at forebygge, at problemerne vokser sig for store.

Hvis ikke problemerne kan løses i samarbejde med forældrene, har man som fagperson pligt til at underrette kommunen, hvis man har formodning om, at et barn har brug for særlig støtte. En underretning er udtryk for, at tvivlen må komme barnet til gode. Med en underretning bringes kommunens fagfolk og ekspertise i spil for at undersøge problemerne nærmere og finde ud af, om barnet har brug for særlig støtte eller andre foranstaltninger.

Derudover informerer kampagnen om, at man som en sikkerhed for barnet kan underrette Ankestyrelsen, hvis man ikke mener, at kommunen tager tilstrækkeligt hånd om barnets problemer.

Ankestyrelsen har kompetence til at tage sager op af egen drift efter servicelovens § 65, stk. 4, som følge af underretninger til Ankestyrelsen eller i kraft af, at Ankestyrelsen får kendskab til bekymrende forhold for et barn eller ung, og hvor kommunen ikke gør tilstrækkeligt for barnet eller den unge.

Ankestyrelsen kan træffe afgørelsen om at pålægge kommunen at yde forskellige støtteforanstaltninger til barnet og familien, så som f.eks. at tilbyde familiebehandling, udarbejde § 50-undersøgelse, lave handleplaner eller anbringe barnet uden for hjemmet.

Hovedelementerne i kampagnen er:

- Pjecen "Tag signalerne alvorligt", hvor man kan læse om nogle af de udfordringer, barrierer og muligheder, der er, når man vil hjælpe et barn, som muligvis er omsorgssvigtet:
 - Det særlige ansvar
 - Tag signalerne alvorligt
 - Underretning til kommune
 - Underretning til Ankestyrelsen

- Et kampagne-site, www.ast-tagsignalernealvorligt.dk, hvor man kan:
 - Søge viden om underretninger
 - Finde fakta om underretninger
 - Få hjælp til udformning af underretninger
 - Læse om redskaber til håndtering af barrierer for underretninger og til udformning af fælles retningslinier, f.eks. til et personalemøde og bestyrelsesmøde
 - Læse om underretningseksempler m.v.
 - Læse om en børnepsykiaters råd til at reagere i tide
 - Se web-film om børnesager og Ankestyrelsen

- Herudover bliver der annonceret i fagblade og gennemført pressearbejde både i fagblade og i dagspressen.

Hvis man som fagperson har tvivlsspørgsmål vedrørende underretninger eller er interesseret i at få pjecen tilsendt, kan man i kampagneperioden ringe på tlf.nr. 33411320. Hvis man vil underrette til Ankestyrelsen kan man kontakte os på tlf.nr. 33411200 eller ved at sende en mail til ast@ast.dk.

Ny praksis om ophævet forældelsesregel

Specialkonsulent Jesper Paludan Pedersen, Ankestyrelsen

Baggrund

Ankestyrelsen offentliggjorde i februar 2009 en række nye principafgørelser om den 20 årige forældelsesregel i Danske Lov 5-14-4. Reglen, der blev ophævet med virkning fra 1. januar 2008, medfører således stadigvæk, at vi behandler nye principalsager. Selvom reglen ikke blev ændret i de 315 år, den var gældende, giver reglen stadigvæk fortolkningsproblemer.

På arbejdsskadeområdet kan 1908-loven ikke anvendes, se UfR 2000.19 H. Den 20 årige forældelsesregel i Danske Lov 5-14-4 var derfor indtil 1. januar 2008 eneste forældelsesregel for erstatninger efter arbejdsskader.

Efter 1. januar 2008 gælder den nye Forældelseslov, der i en modificeret – og lempet – udgave er indføjet i lov om arbejdsskadesikring. Forældelsesloven kan kun anvendes på krav, der ikke var forældede den 1. januar 2008. Er der tale om et krav, som kan være forældet efter Danske Lov 5-14-4 inden 1. januar 2008, skal vi fortsat bruge denne regel. Danske Lov 5-14-4 vil derfor blive anvendt længe efter reglens ophævelse, da krav, som blev forældet efter reglen, ikke vågner op igen, fordi der er blevet indført nye forældelsesregler.

Danske Lov 5-14-4

Danske Lov 5-14-4 har følgende ordlyd:

Alle Gielsbreve som ere ældre end tyve Aar, skulle være døde og magtisløse, med mindre de inden førnævnte Tid med Skyldnerens Paaskrivelse, eller med nyt Brev, eller Creditorens opsigelse, eller Beskikkelse, eller Tingsvidne, ere fornyede.

Reglen er – som det ses – ganske kortfattet og giver ikke umiddelbart svar på mange problemstillinger i forhold til forældelse af erstatningskrav. Den blev givet under enevælden og Kongen har ikke givet nogen forklaring eller lignende på reglen. Der er således ikke lovbe mærkninger, betænkninger eller andet, der kan hjælpe på vej til en fortolkning. Der er kun

ganske sparsom retspraksis. Udover den berømte "Eternitdom" (UfR 1989.1108 H)¹ findes i det væsentligste kun et antal nyere domme om miljøforurening. Der er således en række problemstillinger, der ikke har været genstand for domstolsprøvelse. Ligeledes er der ikke megen litteratur om reglen, dog har Bo von Eyben i 2005 udgivet bogen Forældelse II om reglens anvendelse. Man er derfor nødt til at acceptere, at fortolkningen af reglen på nogle punkter er usikker, og at det langtfra er givet, at tvivlen bliver afklaret, inden reglen reelt bliver uanvendelig.

Den hidtidige praksis

4 af de 5 principielle sager blev behandlet for at supplere Principafgørelse U-15-01. Ankestyrelsen har således i nogle år haft en udmeldt praksis for anvendelsen af reglen. U-15-01 slår således bl.a. fast, at forældelsesfristen i sager om anerkendelse af erhvervssygdomme skal regnes fra det tidspunkt, hvor den arbejdsmæssige belastning er ophørt. Kravet er imidlertid opstået tidligere, hvis samtlige omstændigheder, der begrunder det mulige krav, forelå på et tidligere tidspunkt. På lidt mere jævnt dansk betyder det, at hvis samtlige betingelser for anerkendelse af en sygdom var til stede på et tidligere tidspunkt, er det starttidspunktet for forældelsen. U-16-01 handler om suspension og svarer i alt væsentligt til ovennævnte "Eternitdom".

De nye principafgørelser om beregning af fristen

De nye Principafgørelser 63-09, 65-09, 66-09 samt 67-09 er nye eksempler på, hvordan reglen skal anvendes. Der er i alle sager tale om sikrede, der selv havde oplyst, at de mere end 20 år inden anmeldelsen til Arbejdsskadestyrelsen fik symptomer på en sygdom (lænderyglidelse eller hørenedsættelse). Sygdommene forekommer hyppigt i gennemsnitsbefolkningen, og næsten alle mennesker har i et livsforløb symptomer på disse sygdomme. Spørgsmålet var, hvorvidt der på et tidspunkt forud for arbejdsophøret var opstået et krav; altså: havde de en sygdom, der kunne være anerkendt allerede inden arbejdsophør? Mange mennesker har imidlertid symptomer fra ryggen i et livsforløb uden omfanget af "sygdommen" er tilstrække-

¹ Sagen vedrørte en række arbejdere, der havde arbejdet på en eternitfabrik fra 1940'erne og frem til sagsanlægget i 80'erne. De havde fået asbestose og kræft og flere var døde inden retssagen sluttede. Der gik mere end 20 år mellem udsættelsen for asbest og de første symptomer på sygdom. Sagen er eneste eksempel på suspension af den 20 årige forældelsesfrist. Suspension bevirker, at forældelsen ikke løber i det tidsrum, hvor forældelsen er suspenderet.

ligt til anerkendelse efter lov om arbejdsskadesikring. Hertil kræves efter praksis og den tilhørende fortegnelse over erhvervssygdomme, at der er tale om daglige eller i hvert fald hyppige smerter. På tilsvarende vis oplever de fleste mennesker en vis hørenedsættelse med stigende alder, men det betyder ikke nødvendigvis, at de pågældende har en hørenedsættelse af et omfang, der kan anerkendes efter loven. Det var i de konkrete sager ikke muligt at belyse de sikredes helbredsforhold, da de pågældende enten ikke havde været behandlet lægeligt dengang eller det var ikke realistisk at få sådanne oplysninger, da der var gået mere end 20 år. Samtidig kunne nye lægelige undersøgelser ikke forventes at bidrage til en afklaring.

Ankestyrelsen fandt på den ene side, at det var problematisk at lægge til grund, at der var opstået et krav efter loven i de tilfælde, hvor den sikrede på spørgsmålet: ”hvornår begyndte dine symptomer?” blot havde angivet et årstal. Oplyste de sikrede derimod om væsentlige gener, der omfattede de omstændigheder, der kunne begrunde den konkrete erhvervssygdom, fra et årstal, vurderede vi, at der var opstået et krav efter loven, og forældelsen løb dermed fra det tidspunkt. Selvom Ankestyrelsen var af den opfattelse, at myndighederne havde bevisbyrden, måtte den anses for løftet ved sikredes egen forklaring, når det ikke var muligt at belyse sygdommens udvikling på anden måde. Da der efter praksis normalt lægges mest vægt på den oprindelige forklaring, må det forventes, at det forhold, at sikrede eventuelt senere ændrer forklaring om sygdommens udvikling, ikke vil medføre en ændret vurdering.

Anerkendelse efter loven af de fleste erhvervssygdomme afhænger ikke af omfanget af sygdommen, og ovenstående kan derfor ikke direkte anvendes ved afgørelsen af sådanne sager. Det beror således på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, om der er tilstrækkeligt bevis for sygdommen på et givent tidspunkt. De nye principafgørelser er udtryk for en tilbageholdenhed med at anse et krav for forældet, når oplysningsgrundlaget er meget spinkelt. Det må dog ikke medføre, at det i realiteten bliver en fordel for de sikrede at have anmeldt så sent, at sagen ikke længere kan belyses lægeligt.

Principafgørelse om afbrydelse

Afslutningsvist skal det nævnes, at Ankestyrelsen endvidere har offentliggjort Principafgørelse 64-09 om afbrydelse af den 20 årige forældelsesfrist. Som det muligvis kan læses ud af Danske Lov 5-14-4 kan forældelsen afbrydes ved påmindelse om kravet. Afbrydelse af forældelsesfristen medfører, at der starter en ny 20 års frist.

Det afgørende i sagen var, hvorvidt fristen var afbrudt i forbindelse med, at en mand havde anmodet om (yderligere) kapitalisering af en erstatning, som han var blevet tilkendt i midten af 1980'erne. I sig selv indebar anmodningen om kapitalisering ikke en påmindelse til forsikringsselskabet om kravet, men eftersom Arbejdsskadestyrelsen tillige behandlede anmodningen som et spørgsmål om genoptagelse af sagen om erstatning for tab af erhvervs-evne, fandt Ankestyrelsen, at fristen var afbrudt.

Sagen illustrerer hvor nemt forældelsesfristen i Danske Lov 5-14-4 afbrydes.

Genoptagelse af arbejdsskadesager

Konst. ankechef Mikael Kielberg, Ankestyrelsen

Højesteret har den 22. april 2009 afsagt en dom, der ændrer praksis for, hvornår en arbejdsskadesag skal genoptages inden for 5 år fra første afgørelse. Dommen betyder, at myndighederne skal genoptage et stort antal arbejdsskadesager, hvis de berørte personer ønsker det.

Det er Arbejdsskadestyrelsen, der vil behandle de sager, som højesteretsdommen har betydning for. Det gælder også de sager, hvor Ankestyrelsen har truffet den seneste afgørelse.

Artiklens hovedemne er hvad der – efter Højesterets dom – skal forstås ved ”væsentlige ændringer” i sager om genoptagelse af udmåling af erstatning. Artiklen omhandler tillige reglerne om genoptagelse af anerkendelsesgrundlaget og muligheden for at få sager genoptaget efter ulovbestemte regler.

Tre sæt regler om genoptagelse

Der er tre forskellige sæt regler om genoptagelse af en arbejdsskadesag.

Genoptagelse af anerkendelsesgrundlaget

En arbejdsskade kan medføre, at den skadelidte er berettiget til godtgørelse for varigt mén og erstatning for tab af erhvervsevne med mere. Retsgrundlaget for udbetaling af erstatning er anerkendelsen af en ulykke eller erhvervssygdom efter arbejdsskadesikringsloven. Sager om anerkendelsesgrundlaget kan genoptages inden for en frist af 5 år, jf. § 41. Der er ikke i den bestemmelse krav om nova – om der skal foreligge nye og eventuelt væsentlige oplysninger som betingelse for sagens genoptagelse.

Det er ikke disse regler om genoptagelse af sager om anerkendelse af arbejdsskader Højesteret har taget stilling til ved sin dom af 22. april 2009.

Genoptagelse af sager om udmåling

Dommen vedrører derimod den skadelidtes mulighed for at få genoptaget sin sag i afsluttede sager om udmåling af erstatningen/godtgørelsen. Disse sager kan genoptages inden for 5 år efter § 42, hvis der er sket væsentlige ændringer af de forhold, der blev lagt til grund for afgørelsen om, hvor meget den skadelidte kunne få i erstatning. Genoptagelse efter udløb af 5 års fristen forudsætter, at ganske særlige omstændigheder taler for en genoptagelse. Der er

således i modsætning til genoptagelse af sager om anerkendelse af en arbejdsskade et væsentlighedskriterium for, at sagen kan genoptages, når det gælder sager om udmåling.

Genoptagelse af en arbejdsskadesag på ulovbestemt grundlag

Folketingets Ombudsmand har i sin beretning i 2006 i en konkret sag udtalt, at der tillige må antages at gælde en ulovbestemt adgang til genoptagelse.

Beslutning om genoptagelse

Beslutning om genoptagelse af en sag er i realiteten et processuelt anliggende – altså et spørgsmål om sagen skal åbnes eller ikke åbnes – i højere grad end det er en ny materiel vurdering af sagen. Afslag på genoptagelse er en afgørelse, hvorimod beslutningen om at genoptage en sag er et processuelt skridt. Temaet, der indgår i genoptagelsesvurderingen, er et andet tema end det, der indgår i den materielle vurdering (anerkendelse eller udmåling af erstatning).

Genoptagelse af anerkendelsesgrundlaget.

Ifølge § 41 kan efter anmodning enhver afgørelse om, at en skade ikke er omfattet af loven genoptages inden for en frist på 5 år fra afgørelsen. Der skal være oplysninger i sagen, der giver anledning til ny sagsbehandling. Der er ikke et krav om, at disse nye oplysninger skal være væsentlige. Sagen genoptages alene, hvis den skadelidte i sin anmodning om genoptagelse anfører forhold, som det giver mening at undersøge nærmere. Det vil sige, at myndigheden kun er forpligtet til at undersøge sagen, hvis skadelidte i sin anmodning har anført relevante forhold, der gør, at myndigheden på baggrund af officialmaksimen er pligtig til at foretage en ny sagsbehandling.

Det betyder, at sagen kan realitetsvurderes på ny, hvis der er nye oplysninger om det myndigheden har lagt til grund eller vægt på i sin afgørelse om tilfældet kunne anerkendes som arbejdsskade. Det kan være nye oplysninger om hændelsen eller ekspositionen – de skadelige påvirkninger – eller om skadelidtes helbredsforhold. Hvis myndigheden i sin oprindelige afgørelse har lagt vægt på, at den skadelidte ikke har været relevant udsat for skadelige påvirkninger, vil sagen ikke blive genoptaget, hvis der alene fremsendes nye oplysninger om skadelidtes helbredsforhold, og der således ikke foreligger nyt om de skadelige påvirkninger.

Det er den skadelidte, der har bevisbyrden for, at der er grundlag for at genoptage en sag, og det er ligeledes den skadelidte, der har bevisbyrden for, at lovens betingelser for at anerkende en ulykke og en erhvervssygdom er opfyldt. Ved listesygdomme har skadelidte alene bevisbyrden for, at han har en lidelse, og at han har været udsat for en påvirkning, og at begge dele er anført i listen. Når der foreligger sikkerhed for det, er der en formodning for, at der er sammenhæng mellem påvirkning og lidelse (sygdom).

Genoptagelse af udmålingssager.

Højesteret har den 22. april 2009 fundet, at myndighederne ved afgørelsen om genoptagelse af en sag inden for 5 års fristen ikke må foretage nogen vurdering af spørgsmålet om årsagsforbindelse mellem skaden og de ændrede forhold. Desuden har Folketingets Ombudsmand i en konkret sag fra 2008 udtalt, at myndighederne har pligt til at genoptage en sag uden, at der først skal foretages en særskilt vurdering af om, det må anses for overvejende sandsynligt, at en ny vurdering af sagen vil medføre en anden (og for skadelidte mere gunstig) afgørelse. Det betyder, at hvad der forstås ved "væsentlige ændringer" i forbindelse med genoptagelse af en sag om udmåling af erstatning, skal redefineres.

Genoptagelse inden for 5 års fristen

Betingelsen for at genoptage en sag om erstatning/godtgørelse er, at der er sket væsentlige ændringer af de forhold, der blev lagt til grund for fastsættelsen. Det er efter Højesterets dom ikke et krav, at der er sammenhæng mellem nu fremlagte ændringer og den anerkendte arbejdsskade. Der skal alene være tale om væsentlige ændringer uden, at disse ændringer nødvendigvis har sammenhæng med arbejdsskaden. Det er efter Folketingets Ombudsmands udtalelse i 2008 heller ikke relevant at kræve, at ændringerne vil medføre en anden og for skadelidte mere gunstig afgørelse for, at sagen skal genoptages. Det er på denne baggrund vanskeligt præcist at beskrive hvilke ændringer, der kan medføre, at myndigheden ikke har pligt til at genoptage en sag om udmåling. Ankestyrelsen vil i den kommende tid offentliggøre afgørelser, der belyser, hvad der efter Højesterets dom og Folketingets Ombudsmands udtalelser i 2008 skal forstås ved væsentlige ændringer i lovens genoptagelsesbestemmelse.

Godtgørelse for varigt mén

I genoptagelse af sager om godtgørelse for varigt mén er det væsentlige ændringer i de forhold, der vedrører ménet, der kan begrunde en genoptagelse, jf. § 42. Ménet er en komp-

sation for en ikke-økonomisk skade. Det er den skadelidtes gener i den daglige livsførelse, der skal kompenseres. Det er i meget høj grad en medicinsk vurdering, der danner grundlag for fastsættelse af ménet. Det er derfor ændringer i skadelidtes helbredsmæssige forhold, der skal vurderes. Det, der skal afklares, er i hvilket omfang ændringer i sikredes subjektive smerter og eller bevægeindskrænkninger i det skadede område, der er tilstrækkelig til, at der foreligger væsentlige ændringer.

Det er den skadelidte, der har bevisbyrden for, at betingelserne for at genoptage en sag om mén er til stede.

Når man har besluttet at genoptage en sag om mén, skal sikredes gener anses for at være en følge af arbejdsskaden, medmindre overvejende sandsynlighed taler imod, jf. lovens § 12.

Erstatning for tab af erhvervsevne

I genoptagelse af sager om erstatning for tab af erhvervsevne er det væsentlige ændringer i de forhold, der vedrører skadelidtes erhvervsevne, der kan begrunde en genoptagelse, jf. § 42. Der er tale om erstatning, og der skal derfor være et økonomisk tab. Det er ikke generne i den daglige livsførelse, men sikredes tab af erhvervsevne, der erstattes. Det betyder, at det primært er ændringer i skadelidtes arbejde, der begrunder en genoptagelse.

Skadelidte kan overgå fra et arbejde på det almindelige arbejdsmarked til et fleksjob, skadelidte kan udtræde af arbejdsmarkedet og overgå til førtidspension, og skadelidte kan skifte fra et arbejde til et for eksempel mindre lønnet arbejde. I disse tilfælde skal en sag om tab af erhvervsevne genoptages, uanset om ændringen er en følge af arbejdsskaden.

Skadelidtes overgang fra efterløn til folkepension vil derimod næppe kunne betragtes som en væsentlig ændring i denne sammenhæng. Ligesom en skadelidt, som har pådraget sig en håndskade, hvor der ikke er tilkendt mén eller erstatning for tab af erhvervsevne, ikke skal genoptages, hvis han udtræder af arbejdsmarkedet og overgår til førtidspension på grund af en ikke-arbejdsbetinget lungelidelse (KOL) og der ikke er ændringer i håndskaden.

Det er den skadelidte der har bevisbyrden for, at betingelserne for at genoptage en sag om tab af erhvervsevne er til stede.

Når man har besluttet at genoptage en sag om erstatning for tab af erhvervsevne, skal sikredes tab anses for at være en følge af arbejdsskaden, medmindre overvejende sandsynlighed taler imod, jf. lovens § 12.

Genoptagelse uden for 5 årsfristen

Betingelsen for at få genoptaget en sag om udmåling efter udløb af 5 års fristen er, at "ganske særlige omstændigheder taler herfor". Højesteret har den 22. april 2009 i dommen om genoptagelse inden for 5 års fristen udtalt, at der ikke inden for 5 års fristen skal foretages nogen vurdering af spørgsmålet om årsagsforbindelse mellem arbejdsskaden og de ændrede forhold, hvorimod i sager om genoptagelse uden for 5 års fristen indgår en bedømmelse af de ændrede forholds sammenhæng med arbejdsskaden. Dette fremgår tillige af U.2005.2451.H, hvorefter Højesteret var enig i Ankestyrelsens praksis. Ankestyrelsen havde i sin afgørelse udtalt: "Efter udløbet af 5 års fristen kan en sag kun genoptages, hvis ganske særlige omstændigheder taler for det, jf. lovens § 29, stk. 1. sidste punktum (nu § 42). Ved bedømmelsen heraf lægges vægt på, om det er dokumenteret, at der er sket væsentlig forværring af den skadelidtes helbredsmaessige tilstand eller øvrige forhold. Samtidig skal det være overvejende sandsynligt, at den anerkendte arbejdsskade er årsag til denne forværring."

Godtgørelse for varigt mén

I genoptagelse af sager om godtgørelse for varigt mén uden for 5 års fristen, er det således relevant at vurdere, om de ændrede forhold har sammenhæng med arbejdsskaden. Det er den skadelidte, der har bevisbyrden for om, der er sammenhæng mellem de ændrede forhold og arbejdsskaden. Det skal således være overvejende sandsynligt, at i hvert fald en del af skadelidtes samlede mén er forårsaget af den tidligere anerkendte arbejdsskade.

Når man har besluttet at genoptage en sag om mén, skal sikredes gener anses for at være en følge af arbejdsskaden, medmindre overvejende sandsynlighed taler imod, jf. lovens § 12.

Erstatning for tab af erhvervsevne

I genoptagelse af sager om erstatning for tab af erhvervsevne uden for 5 års fristen er det ligeledes relevant at vurdere, om de ændrede forhold har sammenhæng med arbejdsskaden. Det er den skadelidte, der har bevisbyrden for om, der er sammenhæng mellem de ændrede forhold og arbejdsskaden. Det skal således være overvejende sandsynligt, at i hvert fald en del af skadelidtes samlede erhvervsevnetab er forårsaget af den tidligere anerkendte arbejdsskade.

Det kan derfor forekomme, at en sag om mén ikke kan genoptages, hvorimod sagen om erhvervsevnetab skal genoptages. Det kan f.eks. forekomme i en situation, hvor den skadelidte ved arbejdsskaden er kommet til skade med sin fod på arbejdet og efterfølgende slår sin højre arm i fritiden og udtræder af arbejdsmarkedet eller skifter arbejde. Skadelidtes gener i armen har ikke sammenhæng med arbejdsskaden og ménsagen skal derfor ikke genoptages, hvorimod genoptagelsessagen om erhvervsevnetab skal genoptages, idet i hvert fald en del af skadelidtes samlede – ikke kun ændringen, men det samlede – erhvervsevnetab er forårsaget af den tidligere arbejdsskade.

Når man har besluttet at genoptage en sag om erstatning for tab af erhvervsevne, skal sikredes tab anses for at være en følge af arbejdsskaden, medmindre overvejende sandsynlighed taler imod, jf. lovens § 12.

Ulovbestemte regler om genoptagelse

I sager, hvor den skadelidte anmoder om genoptagelse af sin sag, efter lovens genoptagelsesregler, skal myndigheden i de tilfælde, hvor der gives afslag på genoptagelse, tillige undersøge om der er grundlag for at genoptage sagen efter de ulovbestemte regler om genoptagelse. Det fremgår af U.2005.641H, at arbejdsskademyndighederne efter almindelige forvaltningsretlige principper er berettiget til at genoptage en sag, hvor der havde været tvivl om formodningsreglen i § 13 (nu § 12) var blevet anvendt korrekt.

Myndigheden skal herefter genoptage sagen, hvis der i forbindelse med genoptagelsesansøgningen fremkommer nye faktiske oplysninger af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med myndighedernes oprindelige stillingtagen til sagen.

Sagen kan endvidere genoptages, hvis der sker væsentlig ændring med tilbagevirkende kraft af de retlige forhold, som den oprindelige afgørelse blev afgjort efter.

Endelig kan sagen genoptages, hvis myndigheden i forbindelse med en tidligere afgørelse har begået væsentlige sagsbehandlingsfejl.

Konklusion

Der er tale om tre forskellige retsgrundlag for genoptagelse af en arbejdsskadesag med hver sine kriterier for, at sagen kan genoptages.

Højesterets dom af 22. april 2009 har fastslået, at myndighederne ikke skal se på om en ændring har (årsags)sammenhæng med den anerkendte skade i forbindelse med genoptagelse af en sag inden for 5 års fristen om udmåling af erstatning.

I alle andre sager om genoptagelse er det et krav, at ændringerne har en sammenhæng med skaden for at sagen kan genoptages.

Dialogmøde om praksisundersøgelse

– fleksjob og ledighedsydelse

Fuldmægtig Kirsten Dybmose, Ankestyrelsen

18 kommuner og 5 beskæftigelsesankenævn var inviteret til et dialogmøde med Ankestyrelsen en dag i april. Mødet blev holdt i Odense for at udjævne rejsetiden for deltagerne, der kom fra hele landet. Fælles for kommunerne var, at de alle har deltaget i praksisundersøgelsen om fleksjob og ledighedsydelse, der blev offentliggjort i december 2008.

Praksisundersøgelsen kan ses på www.ast.dk, hvor der også er en artikel om resultaterne i Nyt fra Ankestyrelsen nr. 1 i 2009.

Det er relativt nyt, at Ankestyrelsen inviterer til et dialogmøde om en gennemført praksisundersøgelse. Formålet med dialogmødet er at få etableret en tættere dialog med kommunerne om resultaterne af praksisundersøgelsen, så kvaliteten af sagsbehandlingen i kommunerne bliver bedre, og der træffes korrekte afgørelser.

Endelig håber styrelsen, at dialogmøderne kan styrke kommunernes engagement i forbindelse med gennemførelsen af praksisundersøgelserne.

Kommunerne har tidligere fået tilsendt en konkret og individuel tilbagemelding fra Ankestyrelsen om deres resultater i undersøgelsen. Men en tværgående dialog om indholdet i praksisundersøgelsen og de problemer, den har trukket frem, er en anden måde at forbedre kvaliteten i behandling af sagerne på.

Der deltog i alt 45 i mødet, og efter oplæg fra de jurister, der har stået for gennemførelse af undersøgelsen i Ankestyrelsen, var det tid til at arbejde i workshops. Her var forsamlingen delt op i fem grupper med deltagere fra forskellige kommuner, fra beskæftigelsesankenævne, og fra Ankestyrelsen.

Fra disse workshops har vi samlet nogle centrale punkter fra diskussionerne.

En workshop drøftede kommunernes kendskab til rapporten og deres erfaringer med at bruge den. Kommunerne kunne godt genkende de indsatsområder, som er påpeget i anbefalingerne. De syntes anbefalingerne var direkte anvendelige og til at implementere i sagsbehandlingen.

En enkelt kommune havde haft undersøgelsen behandlet på et kommunalbestyrelsesmøde ugen før dialogmødet. Kommunalbestyrelsen havde taget resultaterne og anbefalingerne til

efterretning. Det fik en anden i gruppen til at spørge, om undersøgelsen skal behandles i kommunalbestyrelsen, eller om opgaven kan uddelegeres til et udvalg. Vi oplyste, at det ikke kan uddelegeres, det skal være kommunalbestyrelsen. I denne workshop var det fælles for indstillingen til undersøgelsen og rapporten, at kommunerne ville udbrede kendskabet til rapporten i deres kommune, og at de ville benytte sig af forskellige initiativer hertil. Nogle kommuner har teams, hvor deltagerne vil sørge for, at rapporten og dens resultater og anbefalinger bliver drøftet, andre har erfaringsgrupper og andre igen andre fora, hvor de ville sørge for at drøfte rapporten.

Det blev nævnt, at det er meget vigtigt, at sagsbehandleren i hver eneste sag får noteret observationer og vurderinger løbende, samt at alt materiale bliver sendt til Ankestyrelsen i forbindelse med en praksisundersøgelse.

De fleste workshops fik drøftet, hvorledes kommunalbestyrelsen i deres kommune har behandlet den praksisundersøgelse, som dialogmødet drejede sig om.

Der var forskellige bud på, hvorledes det foregår. Men efter dette dialogmøde ville flere selv give en tilbagemelding til deres kommunalbestyrelse. Flere repræsentanter fra kommunerne gav udtryk for, at de har læst dele af rapporten, samt at de er glade for de mange eksempler, der er bragt i den.

I forhold til det mere materielle, så var der en del, som synes det er meget svært at afgrænse "hvornår nok er nok" i forhold til arbejdsprøvninger, opfølgninger etc. og hvilke andre muligheder kommunen har. Flere kommuner anførte, at det nogle gange er som om borgeren falder mellem to stole – deres arbejdsevne er så nedsat, at det er svært at finde et konkret fleksjob til dem, på den anden side opfylder de ikke betingelserne for at få førtidspension.

Denne problemstilling blev drøftet både i plenum og i flere workshops. Der er ingen enkle svar, men det er godt at få mulighed for at udveksle erfaringer kommunerne i mellem.

En anden workshop drøftede, hvorledes behovet for at sikre den fornødne dokumentation i sagerne kan opfyldes. Det er af afgørende vigtighed for borgerens retssikkerhed, at der er den relevante og tilstrækkelige dokumentation i en sag forud for afgørelsen. Som en kommune

efterfølgende udtrykte det: ”dagens hovedbudskab fik jeg da noteret: Dokumentation, dokumentation og dokumentation.”

Reglerne om opfølgning over for personer, der modtager ledighedsydelse, blev drøftet – både i workshops og i plenum. Det var lidt skuffende for nogle af deltagerne, at vi ikke på mødet kunne være mere præcise i forhold til uklarheder i lovgivningen. Der blev navnlig givet udtryk for forskellig opfattelse af, hvordan fristen for revurdering indtræder, når en person har fået ledighedsydelse i 12 måneder inden for 18 måneder.

En anden kommune udtrykte efterfølgende: ”Generelt en udbytterig dag med god mulighed for dialog kommunerne imellem på baggrund af Ankestyrelsens oplæg. På sin vis rart at erfare andre kommuners og Ankestyrelsens fortolkninger af love og regler, men også bekymrende at konstatere den frustration og usikkerhed, der hersker omkring centrale punkter i lovgivningen på fleks- og ledighedsområdet.”

Som det også blev fremhævet i oplægget, har Ankestyrelsen i rapporten redegjort for fortolkningsproblemerne og understreget, at der er behov for en præcisering af reglerne om revurdering af retten til fleksjob. Ankestyrelsen har ikke praksis på det pågældende område og forventer heller ikke, at der kommer klager, da reglerne primært vedrører kommunernes opfølgning.

Mulighed for at forbedre kvaliteten af arbejdsprøvningsprover blev drøftet i flere workshops. En kommune anførte, at der skal stilles krav til både borger og til virksomhed i forbindelse med arbejdsprøvningsproven. Kommunen har udarbejdet et fast skema, som anvendes, når jobkonsulenten besøger en virksomhed i forbindelse med en arbejdsprøvningsproven. I den kommune kommer jobkonsulenten på besøg hver 14. dag i perioden for arbejdsprøvningsproven.

Erfaringer fra dialogmødet om fleksjob og ledighedsydelse vil vi bruge, når det næste dialogmøde skal afholdes om kort tid. Næste gang er det undersøgelsen om efterværn, der er til dialog.

Formen for mødet vil vi løbende forbedre, men selve idéen har vist sig at være god. Det har såvel mødet som evalueringer fra deltagerne bekræftet.

Nye afgørelser om 300-timers reglen

Fuldmægtig Kirsten Toft, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen traf i januar 2008 afgørelse i en principiel sag om 300-timers-reglen. Afgørelsen blev kommenteret i Nyt fra Ankestyrelsen nr. 2 i 2008.

Afgørelsen slog fast, at reglen er en videreførelse af den tidligere formulering af aktivlovens § 13, stk. 5 ("forklædereglens"), om at en ægtefælle kan vælge ikke at udnytte sin arbejdskraft uden for hjemmet. Reglen omfatter derfor ikke par, hvor kun den ene ægtefælle modtager kontanthjælp, mens den anden er i ordinært, udstøttet arbejde.

Siden da har vi behandlet en række sager om 300-timers-reglen i forskellige sammenhænge, og vi har udsendt principafgørelse i 4 af disse sager, som kan ses på www.ast.dk.

Principafgørelse 113-09: supplerende kontanthjælp

Kommunen stoppede hjælpen til en kvinde, der modtog kontanthjælp. Hendes mand var i fuldtidsbeskæftigelse, men indtægten var i nogle måneder så lav, at han var berettiget til supplerende kontanthjælp.

Beskæftigelsesankenævnet ophævede afgørelsen med henvisning til, at en person i fuldtidsbeskæftigelse ikke var berettiget til kontanthjælp, og at parret derfor ikke var omfattet af reglen.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg ændrede nævnets afgørelse og fastslog, at kvinden ikke var berettiget til hjælp, når hun ikke havde dokumenteret 150 timers arbejde inden for de seneste 12 måneder. Ankestyrelsen lagde vægt på, at den ene ægtefælle modtog kontanthjælp og den anden modtog eller var berettiget til supplerende kontanthjælp. At hjælpen udmåles til forskellige beløb og i enkelte måneder var 0 kr. ændrede ikke vurderingen.

Principafgørelse 84-09: ægtepar, hvor den ene er i matchgruppe 5

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg lagde vægt på, at kravet om 150 timers arbejde inden for 12 måneder omfattede alle ægtepar, hvor begge modtager kontanthjælp. At den ene ægtefælle var placeret i matchgruppe 5 ændrede ikke på beskæftigelseskravet til den anden ægtefælle.

Med hensyn til reglerne i aktivlovens § 26, stk. 5 og 6, præciserede udvalget, at stk. 5 omhandler de tilfælde, hvor den ene ægtefælle er placeret i matchgruppe 5, mens den anden ikke

opfylder beskæftigelseskravet. I så fald (som i denne sag) udbetales hjælp til personen i matchgruppe 5.

Bestemmelsen i stk. 6 vedrører situationen, hvor begge ægtefæller er i matchkategori 1-4, men ingen af dem opfylder beskæftigelseskravet. I det tilfælde udbetales hjælpen til den, der er tættest på arbejdsmarkedet.

Principafgørelse A-22-08: varsling

En mand havde modtaget kontanthjælp i en periode. Hjælpen blev stoppet. Manden klagede og henviste til, at hans hustru de sidste 2 år havde været i arbejde i fast stilling.

Beskæftigelsesankenævnet ophævede afgørelsen, fordi bestemmelsen ikke omfattede ægtepar, hvor den ene var i ordinært understøttet arbejde.

Kommunen klagede og anførte, at hustruen havde modtaget supplerende kontanthjælp.

Under behandlingen af klagen kom det frem, at kommunen ikke havde varslet afgørelsen om bortfald af kontanthjælp, sådan som det er fastlagt i bekendtgørelsen.

Ved genvurderingen fastholdt nævnet sin afgørelse og henviste til, at varslingsreglerne ikke var overholdt.

Ankestyrelsen tiltrådte nævnets afgørelse om at ophæve kommunens afgørelse og begrundede dette med, at varslingsreglerne ikke var opfyldt. Ankestyrelsen tilføjede, at en oplysning om at begge ægtefæller modtager kontanthjælp er så væsentlig, at den bør fremgå i sagen og være nævnt både ved partshøringen og i afgørelsen.

Principafgørelse 83-09: sygdom i opgørelsesperioden

En kvinde klagede over afgørelse om stop af kontanthjælp og anførte, at hun havde været syg, mens hun modtog kontanthjælp.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg ophævede afgørelsen og lagde vægt på, at det af sagens akter fremgik, at kommunen havde indhentet en lægeerklæring under sagens behandling. Af erklæringen fremgik, at kvinden var syg og at sygeperioden var usikker. Kommunen måtte derfor undersøge nærmere, om der var perioder, der var omfattet af § 13, stk. 11, så opgørelsesperioden skulle forlænges.

300-timers-reglen er i øvrigt ændret ved lovforslag 109 2008-09. Ændringen træder i kraft 1. juli 2009

Boligstøtte og opgørelse af formue

– Principafgørelse 68-09

Fuldmægtig Ellen Tofte Larsen, Ankestyrelsen

En ansøger havde en andelslejlighed, som hun delvis havde købt for en erstatning for varigt mén. Ved opgørelse af formuen til brug for beregning af boligstøtte skulle der ses bort fra dette beløb, selv om udbetalingen lå mange år tilbage i tiden.

Afgørelsen er offentliggjort som Principafgørelse 68-09 og kan ses på www.ast.dk.

Sagen drejede sig om, at ejendommen ved årssomregningen af boligstøtte for 2007 var steget så meget i værdi, at ansøgerens samlede formue overskred formuegrænsen i boligstøttelovens § 8 a med 44.000 kr. Kommunen indregnede derfor et formuetillæg i husstandsindkomsten.

Ansøgeren klagede over formuetillægget med henvisning til, at hun i sin tid havde finansieret købet af lejligheden delvist med en invaliditetserstatning på 48.000 kr. Hun henviste endvidere til, at der klart var hjemmel i § 2, stk. 2, i By- og Boligministeriets bekendtgørelse nr. 994 af 8. november 2000 til at se bort fra beløbet.

Hverken kommunen eller nævnet gjorde noget for at undersøge klagerens påstand nærmere.

Vi antog sagen til behandling for at afklare, hvad det betød for formueopgørelsen i boligstøttelovens § 8 a, at der tidligere var udbetalt erstatning/godtgørelse, som der kunne ses bort fra.

Under sagens behandling i Ankestyrelsen redegjorde klageren for og dokumenterede, at hun i 1991 og 1993 havde fået udbetalt i alt 48.000 kr. i godtgørelse for varigt mén, og at hun havde købt lejligheden i 1994.

Ankestyrelsen traf afgørelse om, at ansøgeren havde ret til boligstøtte uden formuetillæg til husstandsindkomsten. Vi lagde vægt på, at der ved opgørelse af formuen skulle ses bort fra beløb, der var udbetalt som godtgørelse for varigt mén eller ikke-økonomisk skade. Det fremgik af § 2, stk. 2, i By- og Boligministeriets bekendtgørelse nr. 994 af 8. november 2000.

Der var ikke noget krav om en nærmere tidsmæssig sammenhæng mellem tidspunktet for udbetaling af erstatningen/godtgørelsen og tidspunktet for opgørelsen af formuen. Det måtte derfor komme an på en konkret vurdering, om der var beløb, der kunne ses bort fra ved opgørelsen af formuens størrelse. Ankestyrelsen tog ikke stilling til, hvad den tidligere udbetalte godtgørelse ville svare til i det aktuelle pris- og lønniveau.

3-hjulede el-scootere

Fuldmægtig Jette Bjørner, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen har i december 2008 offentliggjort en principafgørelse om el-scootere.

Principafgørelse [C-42-08](#) kan ses på www.ast.dk.

I principafgørelsen traf Ankestyrelsen afgørelse om, at 3-hjulede el-scootere i dag skal betragtes som forbrugsgoder. Køretøjerne fremstilles og forhandles i dag bredt til sædvanligt forbrug hos især den ældre og mindre mobile del af befolkningen.

I den konkrete sag havde en kommune bevilget ansøgeren et 3-hjulet el-køretøj som forbrugsgode med 50 procent af prisen på et standardprodukt.

Nævnet fandt, at ansøger var berettiget til fuld støtte til det ansøgte el-køretøj.

Efter nævnets opfattelse var et 3-hjulet el-køretøj ikke et forbrugsgode. Der var ganske vist tale om et produkt, der blev forhandlet bredt, men ikke med henblik på sædvanligt forbrug i befolkningen, jf. Ankestyrelsens Principafgørelse [C-30-00](#). Efter denne principafgørelse var et 3-hjulet el-køretøj et hjælpemiddel.

Kommunen klagede over nævnets afgørelse.

Kommunen vurderede, at samfundsudviklingen medførte, at en 3 eller 4-hjulet el-scooter nu var et produkt, der blev forhandlet bredt med henblik på sædvanligt brug af den ældre del af befolkningen.

Kommunen gjorde gældende, at hjælpemiddevejledningen ikke forholdt sig til, at en el-scooter og en cykel med hjælpemotor i dag kunne være et alternativ til den 3-hjulede benzindrevne knallert.

Mange kommuner oplevede usikkerhed på området, og der var derfor brug for en principiel afklaring.

Kommunen var ikke uenig med nævnet om, at ansøger var berettiget til hjælp til anskaffelse af et el-køretøj, men klagen vedrørte alene spørgsmålet om, hvorvidt en el-scooter med manuel betjening skulle betragtes som et hjælpemiddel eller et forbrugsgode.

Kommunen havde tidligere kontaktet lokale forhandlere, der samstemmende havde oplyst, at målgruppen og køberne var ældre personer, der ikke længere havde bil, men som fortsat ønskede at være motoriseret samt voksne børn, der anså deres gamle forældres bilkørsel som usikker.

Kommunen anførte, at flere lokale forhandlere reklamerede i lokalaviserne om salg af el-scootere. Også mange leverandører af hjælpemidler reklamerede om salg til private gennem husstandsomdelte tryksager.

Ankestyrelsen traf afgørelse om, at ansøger var berettiget til en 3-hjulet el-scooter som et forbrugsgode.

Ankestyrelsen har haft mange henvendelser om denne principafgørelse. En del af henvendelserne har handlet om forhold, som vi ikke har taget stilling til i principafgørelsen.

I Ankestyrelsens praksisundersøgelse i 2007 om hjælpemidler og forbrugsgoder viste det sig, at der var forskellig praksis i kommunerne, om el-scootere blev bevilget som et hjælpemiddel eller et forbrugsgode. Ved kommunesammenlægningerne var flere kommuner blevet opmærksomme på den uensartede praksis.

Betingelserne for støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder er de samme. Det overordnede formål med hjælp efter serviceloven er, at den enkelte kan leve et liv som andre på samme alder og i samme livssituation.

Hjælpemidler er produkter, der fremstilles med henblik på at afhjælpe en fysisk eller psykisk funktionsevnededsættelse. Der er ingen egenbetaling på et hjælpemiddel. Et hjælpemiddel tilhører kommunen, og hvis det ikke anvendes kan kommunen afhente det.

Forbrugsgoder omfatter produkter, der er fremstillet og forhandles bredt med henblik på sædvanligt forbrug med den almindelige befolkning som målgruppe. Produkterne er ikke fremstillet specielt med henblik på at afhjælpe en nedsat funktionsevne, men kan i en række tilfælde udgøre den kompensation, som personer med nedsat funktionsevne har brug for.

Der er egenbetaling på 50 procent af et standardprodukt af den type, der er behov for. Ansøgeren kan købe et dyrere produkt, men kommunen betaler alene 50 procent af prisen på standardproduktet.

Der kan dog bevilges et dyrere produkt end et almindeligt standardprodukt, eller der kan bevilges en særlig indretning, som er nødvendig. Kommunen betaler disse merudgifter.

Et forbrugsgode kan have en så specifik funktion til at kompensere for en nedsat funktions-ejne, at forbrugsgødet ikke har anden funktion end at fungere som hjælpemiddel. Hjælpen omfatter her den fulde anskaffelsespris på det bedst egnede og billigste produkt. Hjælpen kan også ydes som udlån, og der ydes hjælp til udskiftning og reparation efter behov.

Der ydes ikke hjælp til sædvanligt indbo, d.v.s forbrugsgoder, der normalt findes i ethvert hjem, der måtte ønske det. F.eks. almindelige borde, senge, fjernsyn, mobiltelefoner, standard-computer.

Samfundsudviklingen betyder, at flere og flere genstande betragtes som sædvanligt indbo, da befolkningen anskaffer sig flere og flere ting og afgrænsningen mellem hjælpemidler – forbrugsgoder og sædvanligt indbo er glidende, og grænserne flytter sig.

Det er produktet, dets anvendelse, og hvem det fremstilles og forhandles til, som afgør, om det er et hjælpemiddel eller et forbrugsgode. El-køretøjer sælges i dag også til private, der betaler selv, og som ikke ønsker kommunen involveret, eller som har fået afslag fra kommunen. Der sker også en bred annoncering af køretøjerne.

I skattelovgivningen er el-køretøjer forbrugsgoder.

El-køretøjer har en forbrugsgodeværdi i forhold til en kørestol, en stok eller en rollator. Nogle af el-køretøjerne er endvidere terrængående. For den ældre del af befolkningen erstatter el-køretøjet således ikke altid en kørestol, stok eller rollator, men erstatter bilen. Der kræves ikke kørekort til el-køretøjerne.

Udgangspunktet er, at et 3-hjulet el-køretøj er et forbrugsgode, dog kan køretøjet fungere udelukkende som et hjælpemiddel for ansøgeren. I disse tilfælde betaler kommunen de fulde

anskaffelsesudgifter samt udskiftning og reparation efter behov. Vi har i Principafgørelse C-25-06 truffet afgørelse om, at en cykel med hjælpemotor var et forbrugsgode. For en kvinde med sclerose fungerede den to-hjulede el-cykel udelukkende som et hjælpemiddel. Afgørende herfor var, om der for den handicappede var en forbrugsgodeværdi knyttet til forbrugsgødet, således at den handicappede ville blive overkompenseret ved bevillingen, eller om forbrugsgødet alene kompeniserede for den nedsatte funktionsevne.

Når der er egenbetaling på 50 procent på forbrugsgoder, er baggrunden at undgå overkompensation, fordi et forbrugsgode opfylder samme behov, som andre også har.

Når der bevilges en el-scooter skal der derfor hver gang tages stilling til om, el-scooteren udelukkende fungerer som et hjælpemiddel for ansøgeren og erstatter et egentlig hjælpemiddel; kørestol, stok, rollator eller 3-hjulet voksencykel og derfor er uden forbrugsgodeværdi for ansøger.

Vores principafgørelse om 3-hjulede el-scootere handler kun om 3-hjulede el-scootere og kun til voksne. Vi har ikke taget stilling til 4-hjulede el-scootere. Principafgørelsen handler også kun om de 3-hjulede el-scootere, der forhandles bredt. Støtten på 50 procent til en 3-hjulet el-scooter som forbrugsgode gives til et standardprodukt af den pågældende type. Udgangspunktet er derfor, at støtten er til et nyt produkt, som borgeren selv køber. Brugeren kan købe et dyrere produkt, men der ydes fortsat kun støtte med 50 procent af et standardprodukt af den pågældende type. Køretøjet er ens eget, og man kan gøre med det, hvad man vil. Brugeren kan ikke få støtte til vedligeholdelse og reparation.

Principafgørelsen handler heller ikke om børn, og vi ville næppe mene, at en 3-hjulet el-scooter var et forbrugsgode for børn og unge. Børn og unge i Danmark cykler eller kører på knallert.

Vi har med principafgørelsen ikke taget stilling til evt. støtte til skur/halvtag til køretøjet. Det må dog antages, at el-stikket regnes som en nødvendig del af køretøjet, men vi har ikke taget stilling hertil.

Tidligere bevillinger af en 3-hjulet el-scooter som et hjælpemiddel er truffet ved en lovlig afgørelse. I 2000 traf Ankestyrelsen afgørelse om, at et 3-hjulet el-køretøj var et hjælpemiddel,

se [C-30-00](#). Den ny praksis som principafgørelsen medfører, gælder for fremtidige bevillinger. Hvis der sker en udskiftning af el-scooteren ved en ny bevilling, vil el-køretøjet blive betragtet som et forbrugsgode med egenbetaling med mindre el-scooteren udelukkende fungerer som et hjælpemiddel. Vi har ikke med principafgørelsen taget stilling til, i hvilket omfang der skal ske en ny bevilling ved reparation af et tidligere bevilget el-køretøj som hjælpemiddel. En ny bevilling vil betyde, at der bevilges et nyt (ubrugt) køretøj med egenbetaling som et forbrugsgode, med mindre el-køretøjet udelukkende fungerer som et hjælpemiddel for ansøgeren.

Nødvendige merudgifter?

– Udgifter til diætkost til voksne og børn – 4 nye principafgørelser

Fuldmægtig Charlotte Tamm, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen har i maj 2009 offentliggjort 4 principafgørelser om merudgifter til diætkost efter servicelovens §§ 41 og 100, som med fordel kan læses i sammenhæng.

Principafgørelserne [94-09](#), [95-09](#), [96-09](#) og [97-09](#) kan ses på www.ast.dk.

Efter servicelovens § 41 skal kommunen yde dækning af nødvendige merudgifter ved forsørgelse i hjemmet af et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

Bestemmelsen giver således hjemmel til at dække de udgifter, som familien ikke ville have haft, hvis barnet ikke havde haft en nedsat funktionsevne eller en kronisk eller langvarig lidelse.

Efter servicelovens § 100 skal kommunen yde dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer mellem 18 og 65 år med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Selvom en person ikke har en synligt eller umiddelbart konstaterbar nedsat funktionsevne, kan pågældende få hjælp til merudgifter til diæt, når forskrifter om diæt og lignende følges, hvis pågældende har medfødte misdannelser eller mangler. Dette fremgår af § 2 i Bekendtgørelse om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse.

Afgørelserne belyser den vurdering, der skal foretages af en ansøgers behov for diætkost på baggrund af den beskrevne lidelse og af, om den beskrevne lidelse er tilstrækkelig dokumenteret. Desuden skal der i de tilfælde, hvor udgifterne skal dækkes efter servicelovens § 100, være tale om en medfødt lidelse.

Vi er således af den opfattelse, at regler og praksis er mindre restriktive, når det drejer sig om børn.

Ankestyrelsen har samtidig ophævet [C-19-08](#).

Principafgørelse 94-09

Ankestyrelsen fandt, at en ung mand på 19 år med Aspergers syndrom og OCD (tvangstanker) ikke var omfattet af den personkreds, som kunne få dækket nødvendige merudgifter efter servicelovens § 100. Han var derfor ikke berettiget til at få dækket udgifterne til diætkost.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at der ikke var tale om en varigt nedsat funktionsevne, hvis konsekvenser var af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og som medførte, at der måtte sættes ind med betydelige hjælpeforanstaltninger for at opnå en tilnærmelsesvis normal tilværelse.

Han kunne således varetage sin personlige pleje, selv købe ind, lave mad samt færdes ude og inde. Han gik i gymnasiet og boede sammen med sin mor.

Ankestyrelsen fandt heller ikke, at der var tale om en ikke synligt eller umiddelbart konstaterbar nedsat funktionsevne, som kunne bedres eller afhjælpes med en diæt uden gluten og mælk. Lidelsen kunne ikke sidestilles med PKU (Føllings sygdom), hvor funktionsevnen i forvejen er nedsat, og hvor der findes forskrifter om diæt til behandling af sygdommen.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at det ikke var tilstrækkeligt videnskabeligt dokumenteret, at en diæt uden gluten og mælk havde betydning for funktionsevnen hos personer med Aspergers syndrom og OCD, hvorfor dette ikke anbefalede generelt.

Principafgørelse 95-09

Ankestyrelsen fandt, at en ung mand på 20 år, som havde en svær laktoseintolerance, var omfattet af den personkreds, som kunne få dækket nødvendige merudgifter efter servicelovens § 100 til diætkost for så vidt angik intolerance over for mælk, men ikke for så vidt angik allergi over for æg.

Ankestyrelsen fandt således, at hans funktionsevne var nedsat, hvis han indtog mælkeprodukter, og at dette var en følge af laktoseintolerancen, som var medfødt.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at det var dokumenteret, at han var homozygot og havde en svær laktoseintolerance. Han fik således voldsom diarré og mavesmerter, hvis han indtog mælkeprodukter.

Ankestyrelsen lagde også vægt på, at laktoseintolerancen var medfødt og kunne sidestilles med cøliaki.

Principafgørelse 96-09

Ankestyrelsen fandt, at en dreng på 9 år var omfattet af den personkreds, som kunne få dækket udgifter til diætkost, kalktilskud og D-vitaminer efter servicelovens § 41.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at det ved elimination og provokation var dokumenteret, at drengen havde en indgribende langvarig lidelse i form af komælksallergi, som havde alvorlige følger for ham i den daglige tilværelse, og som sandsynligvis ville vare i flere år og måske barnealderen ud.

Ankestyrelsen lagde samtidig vægt på, at drengen havde en alder, hvor han i særlig grad havde brug for næringsindholdet i mælk.

Ankestyrelsen lagde også vægt på, at det ved at stille denne diagnose var tilstrækkeligt dokumenteret, at drengen, når han fik en mælkefri diæt, havde behov for indtagelse af kalktilskud og D-vitamin.

Principafgørelse 97-09

Ankestyrelsen fandt, at en dreng på 8 år, der led af epilepsi og infantil autisme, ikke var berettiget til dækning af udgifter efter servicelovens § 41 til diætkost, der ikke indeholdt gluten og mælk.

Det var en betingelse for at få dækning af merudgifter, at et barn havde en betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller en indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Merudgifterne skulle være en konsekvens af den nedsatte funktionsevne.

Ankestyrelsen lagde bl.a. vægt på, at det ikke var tilstrækkeligt dokumenteret, at en diæt uden gluten og mælk havde betydning for drengens funktionsevne.

Ankestyrelsen lagde også vægt på, at det ikke var tilstrækkeligt videnskabeligt dokumenteret, at en diæt uden gluten og mælk havde betydning for funktionsevnen hos personer med autisme.

Tendenser i afgørelser efter serviceloven

Kontorchef Lone Adler m.fl., Ankestyrelsen

De sociale nævn indsender som led i praksiskoordineringen afgørelser af principiel eller generel betydning til Ankestyrelsen. I Nyt fra Ankestyrelsen offentliggøres løbende de tendenser, der kan udledes af de indsendte afgørelser.

I det følgende refereres nogle af de afgørelser, som Ankestyrelsen har modtaget inden for serviceloven. Det tilføjes, at Ankestyrelsen ikke har mulighed for at fremkomme med eventuelle kommentarer til afgørelser, hvor de faktiske oplysninger ikke er vedlagt afgørelsen.

Sag nr. 1

§ 85, retssikkerhedslovenes § 60, stk. 3, – praktisk tilrettelæggelse af støtten

Ansøger er bevillet støtte efter servicelovens § 85. Ansøger har i den forbindelse anmodet om, at støtten leveres af en konkret person, som ansøger har kendskab til. Kommunen gav afslag på, at støtten kunne leveres af den af ansøger foreslåede person med den begrundelse, at den støtte, der kunne leveres af kommunens egne virksomheder ville være tilfredsstillende og fuldt ud dækkende for ansøgers behov. Nævnet stadfæstede kommunens afgørelse med den begrundelse, at nævnet ikke kunne tilsidesætte kommunens afgørelse, da kommunens beslutning om den praktiske tilrettelæggelse af hjælpen efter servicelovens § 85 hørte under kommunens generelle serviceniveau. Nævnet havde ved afgørelsen lagt vægt på principperne i Ankestyrelsens Principafgørelse C-10-07.

Ankestyrelsens bemærkninger

Nævnets afgørelse er i overensstemmelse med regler og praksis. Principperne i Principafgørelse C-10-07 finder også anvendelse ved støtte efter servicelovens § 85.

Sag nr. 2

§ 112 – Afgrænsning mellem hjælpemidler og arbejdsredskaber

Et nævn tiltrådte kommunens afslag på et vendlet system efter servicelovens bestemmelser om hjælpemidler efter servicelovens § 112.

Nævnet fandt, at personen var omfattet af den personkreds, der er berettiget til støtte til anskaffelse af hjælpemidler.

Nævnet fandt imidlertid ikke, at et vendlet system for ansøger kunne anses for at være et hjælpemiddel, idet vendlet systemet ikke i væsentlig grad kunne afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne eller i væsentlig grad lette den daglige tilværelse. Vendlet systemet ville derimod være en stor hjælp for det personale, der skulle være behjælpelig med den daglige pleje, idet vendlet systemet skånedes personalet for fysiske tunge løft, lettede plejen i sengen og sparede tid og ressourcer.

Ankestyrelsens bemærkninger

Vi bemærker, at det fremgår af punkt 38 i Socialministeriets vejledning af 5. december 2006 om hjælpemidler, biler, boligindretning m.v. at hjælpemidlet kan være til ansøgerens eget brug, fx protese, stok, kørestol, eller til brug for andre, der hjælper ansøgeren i dagligdagen, fx personløfter. Der er dog forskel på funktionen af en personløfter og et vendlet system, og Ankestyrelsen ville nok have antaget sagen til behandling med henblik på en afgrænsning, imellem hjælpemidler og arbejdsredskaber, hvis sagen var blevet påklaget hertil.

Sag nr. 3

§ 112 – Befordring til høreklinik med henblik på udlevering af høreapparat

Nævnet fandt, at en mands valg af høreapparatbehandling på X Sygehus frem for den nærmeste høreklinik på Y hospital på grund af ventetid ikke i sig selv udelukkede ham fra at modtage befordringsgodtgørelse udover udgiften til befordring til nærmeste høreklinik.

Nævnet hjemviste sagen til kommunen med henblik på, at kommunen skulle tage begrundet stilling til, om der efter en konkret vurdering forelå særlige forhold, der nødvendiggjorde behandling på X Sygehus. Nævnet henviste til hjælpemiddelbekendtgørelsens § 23, stk. 1 om befordringsgodtgørelse.

Nævnet fandt, at manden havde valgt at få høreapparatbehandling i det offentlige regi, og at han på grund af ventetiden på ca. 100 uger på Høreklubben på Y hospital, derfor valgte at blive behandlet på X Sygehus, hvor ventetiden var ca. 12 uger.

Nævnet tog ikke stilling til berettigelse til befordringsgodtgørelse efter Sundhedsloven.

Ankestyrelsens bemærkninger

Ankestyrelsen har ikke truffet afgørelse, hvor vi fortolker bestemmelsen i servicelovens § 112 og hjælpemiddelbekendtgørelsens § 23, stk. 1 om befordringsgodtgørelse med det billigste, forsvarlige befordringsmiddel i relation til udlevering af høreapparat. Vi bemærker i den forbindelse, at Serviceloven er subsidiær i forhold til Sundhedsloven.

Sag nr. 4

§ 114 – Billigst egnede bil

En kommune havde efter afprøvning truffet afgørelse om, at en Fiat Panda med automatgear var den billigst egnede bil til en person, som søgte om handicapbil. Det sociale nævn traf afgørelse om, at en Fiat Panda med automatgear var den billigst egnede bil.

Ansøger havde for mange år siden været involveret i et trafikuheld med en Fiat og oplyste at have det psykisk dårligt med at skulle være fører af en Fiat.

Nævnet fandt ikke, at oplysningerne kunne føre til et andet resultat og henviste til, at der ikke var lægelig dokumentation for, at personen ikke kunne være fører af en Fiat Panda.

Ankestyrelsens bemærkninger

Ankestyrelsen har ingen kommentarer til den trufne afgørelse.

Sag nr. 5

§ 52 – Afgørelse om ikke at iværksætte en anbringelse uden for hjemmet

Et nævn tiltrådte kommunens afslag på at anbringe en ung uden for hjemmet, da den unges behov for særlig støtte kunne tilgodeses ved mindre indgribende foranstaltninger end en anbringelse uden for hjemmet.

Det var beskrevet, at den unge led af Aspergers syndrom, og at lidelsen udviklede sig i positiv retning. Den unge klarede således næsten sin personlige hygiejne selv, men havde stadig behov for vejledning, den unge var blevet bedre til at planlægge og strukturere og kunne nu selv lave lektier, og endelig var den unge blevet bedre til at håndtere konflikter. Den unge havde også givet udtryk for at ville starte på grunduddannelse på teknisk skole.

Nævnet fandt på denne baggrund, at den unge var på vej ind i en god udvikling.

Ankestyrelsens bemærkninger:

Afgørelser om ikke at iværksætte en anbringelse uden for hjemmet, som er ønsket af forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, ser vi sjældent i Ankestyrelsen. Nævnets afgørelse må antages at være i overensstemmelse med reglerne, men må jo bero på en konkret vurdering af, om en foranstaltning må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges særlige behov for støtte.

Sag nr. 6

§ 55 – Er en beslutning om ikke at iværksætte en forældrevevneundersøgelse en afgørelse ?

Formanden for nævnet afviste at behandle en klage over kommunens afslag på iværksættelse af en forældrevevneundersøgelse.

Formanden henviste til, at nævnet efter retssikkerhedslovens § 44, stk. 1 behandler klager over afgørelser, der er truffet af kommunen, i det omfang det er fastsat i loven.

Det fremgår af pkt. 188, i vejledning om retssikkerhed og administration på det sociale område, at der ved en afgørelse forstås en beslutning, der træffes af en forvaltningsmyndighed i en konkret sag, og som i forhold til den enkelte borger tilsigter at have retsvirkning efter sit indhold.

Beslutninger i forbindelse med sagsbehandlingen, som ikke afslutter sagen – de såkaldte processuelle beslutninger – er ikke afgørelser, jf. pkt. 189 i ovennævnte vejledning.

En processuel beslutning, der ikke i sig selv medfører retsvirkninger, kan således ikke påklages særskilt. Først når der foreligger en endelig afgørelse i en sag, kan der som led i en klage over denne afgørelse klages over en processuel beslutning, der er truffet under sagens behandling. Formandens begrundelse for afvisning af klagen var, at kommunens beslutning om ikke at iværksætte en forældrevevneundersøgelse efter en konkret vurdering måtte anses for at være af processuel karakter og dermed ikke en afgørelse.

Formanden lagde vægt på, at beslutningen om ikke at iværksætte en forældrevevneundersøgelse ikke i sig selv afsluttede sagen eller medførte retsvirkninger.

Formanden bemærkede, at der var ansøgt om iværksættelse af en forældrevevneundersøgelse med henblik på at få samvær med overnatning, samt at kommunen ved oversendelse af klagen til nævnet endnu ikke havde truffet afgørelse omkring samvær med overnatning.

Ankestyrelsens bemærkninger:

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt en beslutning om at iværksætte eller ikke at iværksætte en forældrevevneundersøgelse i forhold til et anbragt barn, er en afgørelse, henvises til Principafgørelse R-6-01. I denne bemærkede Ankestyrelsen, at hjemlen til iværksættelse af en forældrevevneundersøgelse fandtes at være servicelovens § 55 (nu § 69, stk. 2). Der var således i den situation tale om en afgørelse, der kunne påklages til nævnet.

Ankestyrelsen har ikke taget stilling til, om en beslutning om at iværksætte eller ikke at iværksætte en forældrevevneundersøgelse i forhold til et ikke anbragt barn, er en afgørelse, der kan påklages eller alene er en processuel beslutning. Vi ville formentlig antage en sag med

dette spørgsmål til principiel behandling med henblik på offentliggørelse, hvis der blev klaget.

Sag nr. 7

§§ 129, stk. 1 om optagelse i særlige botilbud uden samtykke og § 127 om tilbageholdelse i boligen

Et nævn afviste at behandle en kommunes indstilling om optagelse i bestemt botilbud, jf. servicelovens § 129, stk. 1, i en sag, hvor en person var omfattet af personkredsen i servicelovens § 124.

Nævnet lagde til grund, at kommunen på tidspunktet for visitation og flytning i maj måned til det pågældende botilbud havde vurderet, at personen var i stand til at give et informeret samtykke. Personen havde derfor fået ophold i botilbuddet.

Nævnet vurderede, at personens udtrykkelige ønske om ikke længere at ville være på botilbuddet ikke skulle vurderes i henhold til reglerne om flytning, jf. § 129, idet forholdet blev reguleret i henhold til servicelovens § 127.

Nævnet havde lagt vægt på, at det af kommunens journalmateriale fra marts måned fremgik, at personen boede i egen bolig med fast hjælper, at hun bl.a. oplevedes tiltagende forvirret og forpint, at hun havde større behov for støtte i hverdagen, og at hun i samråd med sin søn ansøgte om en plejebolig.

Nævnet havde endvidere lagt vægt på, at det af journalmaterialet fremgik, at personen de første måneder efter flytningen til botilbuddet var forvirret, men ikke insisterende på at forlade boligen til fordel for sin tidligere bolig, at hun herefter blev tiltagende urolig, og i slutningen af juli måned begyndte hun at forlade plejehjemmet for at tage hjem til sin familie på en gård, som var solgt for ca. 40 år siden.

Ankestyrelsens bemærkninger

Ankestyrelser vurderer, at nævnet har truffet afgørelse i sagen om, hvorvidt kommunens indstilling om optagelse i bestemt botilbud efter § 129, stk. 1 kunne følges eller ej.

Nævnet kunne ikke følge indstillingen, idet personen ikke opfyldte betingelserne i bestemmelsen i § 129, stk. Da personen fik ophold i botilbuddet, havde hun givet sit samtykke.

Ankestyrelsen mener som nævnet, at de foreliggende oplysninger om personens tilstand på det tidspunkt, hvor hun ville forlade botilbuddet, ikke opfyldte lovens krav i § 129, stk. 1, for at bestemmelsen kunne finde anvendelse.

For så vidt angår nævnets godkendelse af kommunens afgørelse vedrørende alarm efter § 125 og tilbageholdelse i boligen efter § 127 har Ankestyrelsen ingen bemærkninger.

Ankestyrelsen bemærker, at det klart burde have fremgået af afgørelsesskrivelsen, at nævnet havde behandlet kommunens indstilling og truffet en afgørelse om, at betingelserne i § 129, stk. 1, ikke var opfyldt.

